

CURTEA DE APEL CENTRU

Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Teilor 4
e-mail: cac@justice.md, Tel.: /373 22/ 635 417
www.instante.justice.md

4-35/4-465 04.03.26

Președintelui Curții Constituționale Doamnei Domnica Manole

Curtea de Apel Centru, Vă expediază sesizarea înaintată de avocatul Chisilița Corneliu în interesele inculpatului Svârnei Andrei privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 264¹ din Codul penal, „Conducerea mijlocului de transport de către o persoană care are o concentrație de alcool în sânge ce depășește 0,7 g/l sau de vapori de alcool în aerul expirat ce depășește 0,35 mg/l ori care se află în stare de ebrietate produsă de substanțe stupefiante și/sau de alte substanțe cu efecte similare se pedepsește cu amendă în mărime de la 1500 la 2500 de unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 3 ani, în ambele cazuri cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport” și art. 447 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală, „Recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces. Instanța de recurs fixează data examinării și dispune să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței”.

Anexe:

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate înaintată de avocatul Chisilița Corneliu în interesele inculpatului Svârnei Andrei.

Încheierea Curții de Apel Centru nr. 1r-1046/25 din 05 februarie 2026.

Copia cererii de recurs.

Președintele interimar al
Curții de Apel Centru

Mîra Ghenadie

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

MD – 2004, mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușeanu, 28.

SESIZARE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

Prezentată în conformitate cu art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, art. 25 lit. d) din Legea nr. 317-XII din 13.12.1994 cu privire la Curtea Constituțională, art. 38 alin. (1) lit. d) art. 39 din Codul Jurisdicției Constituționale nr. 502-XIII din 16.06.1995,

prezenta sesizare are ca obiect exercitarea controlului constituționalității și declararea ca fiind neconstituționale a următoarelor sintagme, în special:

1) art. 264¹ din Codul penal al RM, *Conducerea mijlocului de transport de către o persoană care are o concentrație de alcool în sânge ce depășește 0,7 g/l sau de vapori de alcool în aerul expirat ce depășește 0,35 mg/l ori care se află în stare de ebrietate produsă de substanțe stupefiante și/sau de alte substanțe cu efecte similare se pedepsește cu amendă în mărime de la 1500 la 2500 de unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 3 ani, în ambele cazuri cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport, prin prisma corespunderii cu art. 1, art. 9, art. 16, art. 23, art. 26, art. 28, art. 43, art. 46, art. 54, art. 126 din CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA;*

2) art. 447 alin. (1 și 2) din Codul de procedură penală al RM, *Recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces. Instanța de recurs fixează data examinării și dispune să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței*, prin prisma corespunderii cu art. 1, art. 9, art. 16, art. 23, art. 26, art. 28, art. 43, art. 46, art. 54, art. 126 din CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA.

A. Autorul excepției de neconstituționalitate¹

A.1. Persoană fizică

1. Numele – **Svârnci**,
2. Prenumele – **Andrei**,
3. Reprezentat de **Avocatul Chisilița Corneliu**, din cadrul CA „Corneliu Chisilița”.

A.2. Instanța de judecată:

1. Denumirea instanței de judecată/sediu: **CURTEA DE APEL CENTRU**,
 2. **Judecător: Natalia MĂMĂLIGĂ**,
 4. Adresa instanței de judecată: **mun. Chișinău, str. Teilor 4**,
 5. Telefonul și e-mail-ul instanței de judecată: **022635438**,
- E-mail: cac@justice.md.**

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun²

La 14.08.2025, de către Judecătoria Chisinau (sediul Buiucani) a fost adoptată Sentința în cadrul Dosarului nr. 1-980/2024 (1-24041828-12-1-16042024) în temeiul cărei inculpatul Svârnei Andrei c/p – _____, cetățean al Republicii Moldova, căsătorit, un copii la întreținere, neangajat în câmpul muncii, cu studii superioare, fără grade de invaliditate, fără titluri speciale, grade de calificare și distincții de stat, nu se află la evidența psihiatrică și narcologică, fără antecedente penale, a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (1) din Codul penal, fiind condamnat și i sa stabilit o pedeapsă cu muncă neremunerată în folosul comunității în mărime de 210 (două sute zece) ore, **cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.**

În lumina celor expuse, inculpatul Svârnei Andrei c/p – _____, exercitând calea de atac a Sentinței nr. 1-980/2024 (1-24041828-12-1-16042024) din 14.08.2025, la momentul actual, a fost citat pentru 05.02.2026 ora 10:00, în condițiile art. 447 alin. (1 și 2) din Codul de procedură penală al RM, pentru examinarea Recursului formulat, **fără prezența părților la proces.** Iar, de către Instanța de recurs a fost acordat inculpatului exclusiv dreptul depunerii referinței, limitând pe această cale inculpatul Svârnei Andrei c/p – _____ în posibilitatea realizării întregului spectru al drepturilor sale procedurale regăsite la norma de drept a art. 66 din CPP al RM, precum și cele ale apărătorului regăsite la norma de drept a art. 68 din CPP al RM, în cadrul căruia se ridică excepția de neconstituționalitate și este pendinte la Curtea de Apel Centru, Judecător: Natalia MĂMĂLIGĂ, dosar. 1-980/2024 (1-24041828-12-1-16042024).

C. Obiectul sesizării³

Prezenta sesizare are ca obiect exercitarea controlului constituționalității și declararea ca fiind neconstituționale a următoarelor sintagme, în special:

1) art. 264¹ din Codul penal al RM, *Conducerea mijlocului de transport de către o persoană care are o concentrație de alcool în sânge ce depășește 0,7 g/l sau de vapori de alcool în aerul expirat ce depășește 0,35 mg/l ori care se află în stare de ebrietate produsă de substanțe stupefiante și/sau de alte substanțe cu efecte similare se pedepsește cu amendă în mărime de la 1500 la 2500 de unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 3 ani, în ambele cazuri cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport, prin prisma corespunderii cu art. 1, art. 9, art. 16, art. 23, art. 28, art. 43, art. 46, art. 54, art. 126 din CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA;*

2) art. 447 alin. (1 și 2) din Codul de procedură penală al RM, *Recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces. Instanța de recurs fixează data examinării și dispune să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței, prin prisma corespunderii cu art. 1, art. 9, art. 16, art. 23, art. 28, art. 43, art. 46, art. 54, art. 126 din CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA.*

Normele de drept criticate, indicate supra, prin prisma corespunderii cu prevederile consfățite în CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA, în special:

- art. 1 alin. (3) din CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA, *Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garant,*

- art. 9 alin. (3) din CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA, *Piața, libera inițiativă economică, concurența loială sînt factorii de bază ai economiei.*

- art. 16 din CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA, *Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului. Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fata legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.*

- art. 23 alin. (2) din CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA, *Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.*

- art. 26 din CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA, *Dreptul la apărare este garantat. Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale. În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu. Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.*

- art. 28 din CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA, *Statul respectă și ocrotește viața intimă, familială și privată.*

- art. 43 alin. (1) din CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA, *Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului.*

- art. 46 alin. (1) din CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA, *Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sînt garantate.*

- art. 54 alin. (1) din CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA, *În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.*

- art. 126 alin. (1) din CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA, *Economia Republicii Moldova este economie de piață, de orientare socială, bazată pe proprietatea privată și pe proprietatea publică, antrenate în concurență liberă.*

Subsecvent, autorul sesizării consideră necesar de a menționa și faptul că, normele de drept criticate aduc atingeri drepturilor inculpatului regăsite la articolul 13 din CEDO și articolul 47 din Carta Drepturilor fundamentale a UE, fiind regăsit în instrumente internaționale, cum ar fi Articolul 8 din DUDO (Declarația Universală a Drepturilor Omului) și articolul 2, alineatul (3) din ICCPR (Pactul Internațional cu privire la drepturile civile și politice).

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție⁴

Autorul sesizării consideră că sunt întrunite în mod absolut condițiile, menționate în HCC nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. (a) și (g) din Constituția Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 12¹ alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

Excepția de neconstituționalitate reprezintă o procedură de inițiere de către instanța ordinară de judecată, la inițiativa părților sau din oficiu, a controlului conformității unei legi sau al unui alt act normativ, cu normele neconstituționale, reflectând existența raportului triunghiular între partea aflată în proces, instanța de judecată în fața căreia se invocă neconstituționalitatea, și Curtea Constituțională, sesizată să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Obiectul sesizării privind excepția de neconstituționalitate intră în categoria actelor cuprinse la art. 135 alin. (1) lit. (a) din Constituția RM, conform competenței *ratione materiae* a Curții Constituționale, inculpatul Svârnei Andrei c/p – , este în drept să ridice excepția de neconstituționalitate în fața Curții de Apel Centru, Judecător: Natalia MĂMĂLIGĂ, dosar. 1-980/2024 (1-24041828-12-1-16042024), pentru sesizarea Curții Constituționale a RM, în scopul expunerii referitor la verificarea neconstituționalității Obiectului sesizării indicat în punctul (C), regăsit supra, al prezentei cereri.

Prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, în condițiile în care cererea de recurs este primită spre examinare, iar, o hotărîre anterioară adoptată de către Curtea Constituțională a RM avînd ca obiect prevederile legale contestate nu există.

Sesizării privind excepția de neconstituționalitate este ridicată de partea în proces, iar, prevederile legale a căror neconstituționalitate se invocă de autorul sesizării sunt aplicabile speței și în mod indubitabil sunt incidente cauzei în care a fost ridicată excepția.

Autorul sesizării consideră că, Obiectului sesizării indicat în punctul (C), regăsit supra, al prezentei cereri, nu respectă standardul previzibilității legii, precum și reflectă încălcarea principiului proporționalității și după cum este invocat infra, este contrar art. 1 alin. (3), art. 9 alin. (3), art. 16, art. 23 alin. (2), art. 26, art. 28, art. 43 alin. (1), art. 46 alin. (1), art. 54 alin. (1), art. 126 alin. (1) din CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA.

Or, prin prizma prevederilor Hotărîrii Curții Constituționale a RM cu nr. 2 din 20.01.2015, „*Legea trebuie interpretată în sensul producerii efectelor ei și nu în sensul neaplicării ei*”.

E. Argumentarea prefinsei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție⁵

Autorul sesizării consideră că prevederile art. 264¹ din CP al RM, este contrară art. 1 alin. (3), art. 9 alin. (3), art. 16, art. 23 alin. (2), art. 26, art. 28, art. 43 alin. (1), art. 46 alin. (1), art. 54 alin. (1), art. 126 alin. (1) din CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA, încălcând în mod direct, principiul proporționalității incriminării.

Pentru început este de menționat că, principiul proporționalității în dreptul penal presupune că răspunderea penală, pedepsele și alte măsuri aplicate trebuie să fie proporționale cu gravitatea faptei, cu pericolul social concret și cu persoana infractorului.

Cu alte cuvinte, nu se sancționează prea sever o faptă minoră, iar pentru o faptă gravă nu se aplică o sancțiune nejustificat de blândă. Așadar, principiul proporționalității în dreptul penal se referă la mai multe dimensiuni, inclusiv la proporționalitatea incriminării.

Proporționalitatea incriminării este un principiu esențial al dreptului penal modern, care asigură că intervenția penală este rezervată pentru faptele cu adevărat periculoase. Ea garantează un echilibru între interesul public și drepturile individuale, fiind o expresie a statului de drept și a rolului minim al dreptului penal.

Inspirat de necesitatea de a asigura echilibrul dintre interesul de a restrânge drepturile omului și cel de a le apăra, acest principiu este consacrat în actele normative de prim rang cu vocație internațională și națională. De exemplu, art. 49 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene poartă denumirea „Principiile legalității și proporționalității infracțiunilor și pedepselor”. În alin. (2) al acestui articol este folosită sintagma „o acțiune sau omisiune care, în momentul săvârșirii, era incriminată pe baza principiilor generale recunoscute de comunitatea națiunilor”. Principiul proporționalității incriminării este unul dintre aceste principii generale recunoscute de comunitatea națiunilor. În context, alin. (1) art. 52 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene prevede, inter alia: „Prin respectarea principiului proporționalității, pot fi impuse restrângeri numai în cazul în care acestea sunt necesare și numai dacă răspund efectiv obiectivelor de interes general recunoscute de Uniune sau necesității protejării drepturilor și libertăților celorlalți”. Conform alin. (2) art. 53 din Constituția României, „măsura de [restrângere a exercitiului unor drepturi sau libertăți] trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o [...]”. În mod similar, potrivit alin. (4) art. 54 din Constituția Republicii Moldova, „restrângerea [exercitiului unor drepturi sau libertăți] trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o [-]”.

Incriminarea este exemplul de restrângere de maximă intensitate a exercitiului unor drepturi sau libertăți. Tocmai de aceea, în Decizia nr. 418/2018, Curtea Constituțională a României a constatat că „incriminarea unor fapte prin norme juridice de drept penal trebuie să respecte principiul proporționalității, incriminării, potrivit căruia respectiva incriminare trebuie să fie strict necesară obiectivului urmărit de legiuitor, iar intruziunea ce vizează drepturile fundamentale restrânse prin aplicarea normei incriminatoare să fie justificată prin raportare la protecția juridică asigurată prin reglementarea acelei infracțiuni”.

Principiul proporționalității incriminării impune întotdeauna realizarea unui anumit echilibru între sarcina, impusă unei persoane ale cărei drepturi sunt limitate prin mijloace penale, și interesele majorității membrilor societății în raport cu atingerea scopului pentru care a fost introdusă restricția în cauză.

Este de remarcat că, valorile sociale pot fi apărate nu doar prin legea penală.

Accentuăm că, legea penală trebuie să intervină doar în măsura în care fapta prezintă un pericol social suficient de ridicat pentru a justifica aplicarea celei mai severe forme de sancționare - răspunderea penală.

Nu orice comportament negativ trebuie incriminat, ci doar acele fapte care afectează grav valorile sociale protejate de lege.

În aceeași ordine de idei, menționăm că dreptul penal trebuie să fie ultima soluție „*ultima ratio*”, folosit doar atunci când alte ramuri ale dreptului nu sunt suficiente.

Conform Programului Stockholm, adoptat la reuniunea Consiliului European din 10 și 11 decembrie 2009, „dispozițiile de drept penal trebuie adoptate atunci când sunt considerate esențiale pentru ca interesele să fie protejate și, de regulă, să fie utilizate doar ca ultim resort”.

Consacrarea în lege a interdicțiilor sub sancțiune penală nu poate fi arbitrară.

Acest proces este de o semnificație deosebită. De rezultatele acestui proces depind în cele din urmă atât gradul de protecție a intereselor ocrotite de lege, cât și gradul de libertate a societății. Atunci când adoptă asemenea decizii, legiuitorul trebuie să se ghideze de anumite principii.

Așa cum se menționează, de exemplu, în pct. 29 din Decizia Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 48/2021 „incriminarea faptelor în legile penale [...] ține de competența Parlamentului în conformitate cu prevederile articolului 72 alin. (3) lit. n) din Constituție și se bazează pe rațiuni de politică penală”. Totodată, în pct. 102 din Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 6/2015, Curtea a statuat că „legiuitorul, prin prisma articolelor 60 alin. (1) și 72 alin. (3) lit. n) din Constituție, dispune de plenitudinea aprecierii situațiilor ce necesită a fi reglementate prin norme legale. Acest drept semnifică posibilitatea de a decide asupra oportunității la adoptarea actului legislativ reieșind din politica penală promovată în interesul general”

Curtea Constituțională a Republicii Moldova, în Hotărârea sa nr. 7 din 16 aprilie 2015, a decis că „limitarea exercițiului unor drepturi individuale, în considerarea unor drepturi colective [...] ce vizează [...] prevenția penală, constituie în permanență o operațiune sensibilă sub aspectul reglementării, fiind necesară menținerea unui just echilibru între interesele și drepturile individuale, pe de o parte, și cele ale societății, pe de altă parte.”

În Hotărârea nr. 10 din 10 mai 2016, aceeași Curte a reținut că „este dreptul legislatorului să stabilească sancțiunile contravenționale, dar respectând cu strictețe proporționalitatea dintre circumstanțele faptei și gradul de prejudiciabilitate [...] Stabilirea sancțiunilor în legea penală sau contravențională trebuie să fie ghidată de existența proporției între interesele și drepturile individuale, pe de o parte, și cele ale societății, pe de altă parte. [...] că lipsa mecanismelor, prin care ar fi posibilă realizarea individualizării judiciare, denaturează caracterul efectiv, proporțional și disuasiv al sancțiunii.

Prin urmare, este o obligațiune a legiuitorului să stabilească și să reglementeze în legea penală, mecanisme suficiente pentru a asigura un echilibru dintre pericolul faptei și făptuitor, pe de o parte, și răspunderea și pedeapsa meritată, pe de altă parte, dar, art. 264¹ din CP al RM, indiferent de gravitatea faptei și efectiv pedeapsa principală prevede aceeași pedeapsă complementară, prin ce nu păstrează un echilibru just între interesele generale și drepturile și libertățile individuale, contrar art. 26, 54 din Constituția RM, fiind calificată de autorul sesizării ca o măsură disproporțională, care ar putea fi elucidată în cadrul unei ședințe publice, însă cadrul legal criticat prevede examinarea recursului în lipsa părților, prin ce limitează dreptul la apărare și la acces la justiție.

REGLEMENTĂRI DE ORDIN INTERNAȚIONAL:

Potrivit prevederilor regăsite în Hotărârea CEDO din 13.12.2001 (cererea nr. 45701/99) cauza Mitropolia Basarabiei și Alții c. Moldovei, Înalta Curte reamintește în jurisprudența sa constantă conform căreia expresia „*prevăzută de lege*” din articolele 8-11 ale Convenției nu numai că cere ca măsura incriminată să aibă o bază în dreptul intern, dar vizează, de asemenea, și calitatea legii în cauză, care trebuie să fie suficient de accesibilă și previzibilă în ceea ce privește efectele ei, adică să fie enunțată cu destulă precizie, astfel încât să permită persoanei - în caz de necesitate, cu o consultare adecvată, să-și determine conduita sa (hotărârile *Sunday Times v. Royaume Uni* (nr. 1), 26 aprilie 1979, seria A nr. 30, p. 31 § 49, *Larissis et autres v. Grèce*, 24 februarie 1998, Recueil 1998-1, p. 378, § 40, *Hashman et Harrup v. Royaume-Uni* [GC], nr. 25594/94, § 31, CEDH 1999 VIII, *Rotaru v. Roumanie* [GC], nr. 28341/95, § 52, CEDH 2000-V).

Conform art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, *orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.* Or, art. 14 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care prevede în mod expres: *„exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenența la o minoritate națională, avere, naștere sau orice alta situație”.*

Circumstanțe în care, la caz este de menționat că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții Europe a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și, argumentelor invocate de către părți întru admiterea sau respingerea acestora (cauza *Garcia Ruiz vs. Spania*, hotărârea din 21 ianuarie 1999). Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți (principiul nr. 6 al Recomandării nr. R (84) 5 privind principiile de procedură civilă menite pentru ameliorarea funcționării justiției, adoptată la 28 februarie 1984 de Comitetul Miniștrilor al Consiliului European), Prin prisma art.6 CEDO și art.241 din Codul de Procedură Civilă, întru asigurarea legalității și temeiniciei hotărârii, instanțele de judecată au obligația de a-și motiva hotărârile, care trebuie să cuprindă circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, răspunsuri la argumentele părților și legile de care sa călăuzit instanța.

Important de remarcat, că jurisprudența instanței europene a pus în evidență trăsăturile caracteristice care țin de scopul și obiectul Convenției, inclusiv, efectivitatea garanțiilor pe care ea le prevede, în așa fel încât exigențele pe care le proclamă, privitoare la drepturile reglementate să fie conforme spiritului general al Convenției. Pentru că, spune adeseori Curtea, scopul Convenției constă în a proteja nu drepturi ”teoretice și iluzorii”, ci drepturi ”concrete și efective” (CEDH din 13 mai 1980 Artico împotriva Italiei, seria A nr. 37 § 33; CEDH din 26 septembrie 1997. R.M.D. împotriva Suediei, culegere 1997-VI § 51).

La caz, argumentele invocate justifică cerințele indică respectiv la ilegalitatea sentinței contestate, ceea ce denotă că aceste argumente necesită un răspuns concret și cert, luând în considerațiune faptul că, garanțiile procedurale în sensul art. 6 §1 CEDO presupun că părțile la proces au dreptul să prezinte orice observații pe care le consideră relevante pentru cauză, care este efectiv doar în cazul în care cererile și observațiile părților sunt într-adevăr „ascultate”, adică examinate de către instanța sesizată. Iar, instanța trebuie să efectueze o examinare efectivă a mijloacelor, argumentelor și probelor prezentate de părți (Kraska împotriva Elveției, pct. 30; Van de Hurk împotriva Țărilor de Jos, pct. 59, Perez împotriva Franței (MC) pct. 80). O interpretare restrictivă a garanțiilor oferite de art. 6 §1 CEDO nu este justificată. Pentru a asigura exercitarea efectivă a drepturilor garantate de art.6 CEDO, autoritățile judiciare trebuie să dovedească „diligență”. De altfel, viciile admise de prima instanță, precum și normele de drept criticate, nu pot fi corectate decât în cazul în care decizia contestată este supusă controlului de către un organism judiciar cu jurisdicție deplină și care oferă el însuși garanțiile impuse de art. 6 §1 CEDO.

La situația de fapt constatată, inculpatul ajunge la concluzia că întru soluționarea justă și multiaspectuală a diferendului dedus judecării, instanța de judecată are obligația pozitivă de a stabili circumstanțele care au importanță pentru soluționarea speței, pentru a elimina discrepanța intervenită. Iar, în cazul stabilirii unei ambiguități care trezește incertitudini cu privire la circumstanțele ce țin de fondul cauzei, urmează să întreprindă toate măsurile necesare întru elucidarea acestora, inclusiv prin obligarea părților implicate în proces de a prezenta probe suplimentare, ce ar aduce o lămurire asupra incertitudinilor ivite. Or, prezintă relevanță și folosirea criteriilor pentru determinarea corectă a naturii juridice a litigiului dat, rezultând din specificul acestui și care presupune în sine lămurirea completă și pe bază de dovezi certe, pertinente și concludente a situației de fapt.

Drept urmare, prin emiterea unei sentințe superficiale de către prima instanță, cu certitudine inculpatului îi poate fi lezat dreptul la un proces echitabil garantat de art. 6 al CEDO, prerogativă care prezumă dreptul la o hotărâre motivată, instanța de judecată la emiterea hotărârii este obligată să se expună asupra tuturor pretențiilor invocate de către reclamant. Or, principiul procesului echitabil reclamă că hotărârea să fie motivată, justițiabilul având posibilitatea să cunoască motivele care l-au făcut pe judecător să adopte una sau altă soluție și să le conteste dacă sistemul prevedea o cale de atac împotriva acestei hotărâri, lipsa motivării unei decizii judiciare, punând în pericol dreptul la un proces echitabil (cauza Kaufman vs. Belgia, 1986), în mod analogic urma să motiveze și UNEJ deciziile sale adoptate, însă UNEJ nici sub un aspect nu a motivat deciziile sale, contestate de reclamant, și această încălcare este una esențială.

Conform unei jurisprudențe constante a Curții Europene a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și, argumentelor invocate de către părți întru admiterea sau respingerea acestora (cauza Garcia Ruiz vs. Spania, hotărârea din 21 ianuarie 1999). Or, potrivit art. 6§1 CEDO, procesul echitabil presupune asigurarea, garantarea și respectarea principiilor contradictorialității, egalității armelor în proces.

Prin urmare, instanțele judecătorești sunt obligate să-și motiveze soluțiile și concluziile, să furnizeze toate răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărâre. În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o

posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6§1 din CEDO (cauza Hiro Balani vs. Spania, 1994).

Totodată, potrivit prevederilor regăsite în Hotărîrea CEDO din 13.12.2001 (cererea nr. 45701/99) cauza Mitropolia Basarabiei și Alții c. Moldovei, Înalta Curte reamintește în jurisprudența sa constantă conform căreia expresia „prevăzută de lege” din articolele 8-11 ale Convenției nu numai că cere ca măsura incriminată să aibă o bază în dreptul intern, dar vizează, de asemenea, și calitatea legii în cauză, care trebuie să fie suficient de accesibilă și previzibilă în ceea ce privește efectele ei, adică să fie enunțată cu destulă precizie, astfel încât să permită persoanei - în caz de necesitate, cu o consultare adecvată, să-și determine conduita sa (hotărârile *Sunday Times v. Royaume Uni* (nr. 1), 26 aprilie 1979, seria A nr. 30, p. 31 § 49, *Larissis et autres v. Grèce*, 24 februarie 1998, Recueil 1998-1, p. 378, § 40, *Hashman et Harrupv. Royaume-Uni* [GC], nr. 25594/94, § 31, CEDH 1999 VIII, *Rota ru v. Roumanie* [GC], nr. 28341/95, § 52, CEDH 2000-V).

Pentru a răspunde acestor exigențe dreptul intern trebuie să ofere o anumită protecție împotriva ingerințelor arbitrare ale autorităților publice în drepturile garantate de Convenție. Atunci când este vorba de chestiuni care aduc atingere drepturilor fundamentale, legea este contrară principiului preeminenței dreptului, acesta fiind unul din principiile fundamentale ale unei societăți democratice consacrat de Convenție, dacă marja de discreție prevăzută de lege oferă executivului împuterniciri largi. Legea trebuie să definească cu suficientă precizie scopul oricărei marje de discreție și modalitățile de exercitare a acesteia (*HTchaouch v. Bulgarie* [GC], nr. 30985/96, § 84, CEDH 2000-XI).

Nivelul de precizie a legislației interne - care nu poate în nici un caz să prevadă toate ipotezele - depinde într-o măsură considerabilă de conținutul instrumentului în cauză, de domeniul pe care-l reglementează și de numărul și statutul celor cărora li se adresează (hotărârile *Hashman et Harrup* citată anterior, § 31 și *Groppera Radio AG et autres v. Suisse*, 28 martie 1990, seria A nr. 173, p. 26, § 68).

Neconstituționalitatea normelor de drept criticate, este reflectată prin prizma constatărilor regăsite în Hotărîrea nr. 12 din 14.05.2015 a Curții Constituționale a RM, și în speță fiind aplicabile în mod direct prevederile art. 14 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care prevede în mod expres că: „*exercitarea drepturilor si libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie sa fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenența la o minoritate națională, avere, naștere sau orice alta situație*”.

Conform jurisprudenței CtEDO hotărîrea judecătorească care contravine practicii formate în spețe similare, constituie un precedent vicios și un element nociv al sistemului judiciar.

În acest sens, reclamantul remarcă faptul că jurisprudența Curții Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului (cauza Aurel Beian împotriva României, 06 decembrie 2007), potrivit căreia deosebirile de tratament sunt discriminatorii dacă nu au o justificare obiectivă și rezonabilă. Astfel, în hotărîrea Curții Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului menționată supra, statul român a fost condamnat, reținându-se existența unei jurisprudențe neunitare, care a creat un tratament inegal unor persoane aflate în situații identice. În această cauză, Curtea Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului a reținut că interpretarea și aplicarea dispozițiilor legii a fost soluționată în mod diferit de instanțele judecătorești și a apreciat situația ca fiind contrară principiului securității raporturilor juridice, care se regăsește în totalitatea articolelor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, constituind unul

din elementele fundamentale ale statului de drept. În concluzie, Curtea Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului a reținut încălcarea art. 6 și art. 1 al Protocolului 1 adițional la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, combinat cu art. 14 CEDO.

CADRUL LEGAL AL REPUBLICII MOLDOVA APLICABIL SPETEI:

LEGEA cu privire la Guvern Nr. 64 din 31.05.1990

Articolul 3. Direcțiile principale ale activității Guvernului

În conformitate cu împuternicirile sale Guvernul:

14) *asigură respectarea și executarea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.*

HOTĂRÎREA GUVERNULUI cu privire la Ministerul Justiției al Republicii Moldova Nr. 129 din 15-02-2000

I.1. Principii generale

Ministerul Justiției este organul central al administrației publice de specialitate, care exercită conducerea, coordonarea și controlul în domeniile de competență, asigură realizarea politicii de stat în sfera justiției și în activitatea sa se subordonează Guvernului.

II.8. Funcțiile Ministerului Justiției

12) *exercită controlul în sfera executării hotărârilor judecătorești și probațiunii.*

LEGEA privind actele legislative Nr. 780 din 27.12.2001

Articolul 9 alin. (3). Legile organice

În conformitate cu prevederile art.72 alin.(3) lit.p) din Constituție, prin lege organică se reglementează și:

- a) consfințirea frontierelor țării;*
- b) stabilirea Imnului de Stat;*
- c) modul de funcționare a limbilor;*
- d) condițiile dobândirii, păstrării și pierderii cetățeniei;*
- e) structura sistemului național de ocrotire a sănătății și mijloacele de ocrotire și protecție a sănătății fizice și mintale a persoanei;*
- f) stabilirea funcțiilor publice ai căror titulari nu pot face parte din partide;*
- g) prelungirea mandatului Parlamentului în caz de război sau catastrofă;*
- h) stabilirea unor incompatibilități ale calității de deputat în Parlament, altele decât cele prevăzute expres de Constituție;*
- i) procedura de alegere a Președintelui Republicii Moldova;*
- j) prelungirea mandatului Președintelui Republicii Moldova în caz de război sau catastrofă;*

- k) stabilirea altor membri ai Guvernului, în afară de Prim-ministru, prim-viceprim-ministru, viceprim-miniștri și miniștri;
- l) stabilirea unor incompatibilități ale funcției de membru al Guvernului, altele decât cele prevăzute expres de Constituție;
- m) stabilirea structurii sistemului național de apărare;
- n) formele și condițiile speciale de autonomie ale unor localități din stînga Nistrului și din sudul Republicii Moldova;
- o) atribuțiile, modul de organizare și funcționare a Curții de Conturi.
- p) stabilirea normelor materiale și procedurale de inițiere, desfășurare și lichidare a afacerii (activității de întreprinzător), precum și de control asupra afacerii;
- q) stabilirea limitelor de reglementare a activității de întreprinzător pentru Guvern și/sau pentru autoritățile administrației publice.

LEGEA

privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale, Nr. 173 din 06.07.1994

Articolul 1 alin. (1).

Legile, promulgate de Președintele Republicii Moldova, hotărârile Parlamentului, decretele Președintelui Republicii Moldova, hotărârile și dispozițiile Guvernului, actele Curții Constituționale și ale Curții de Conturi, actele normative ale organelor centrale de specialitate ale administrației publice, ale Băncii Naționale a Moldovei și ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare, precum și actele normative de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare la tratatele internaționale, însoțite de textul tratatului în limba de stat, inclusiv textele anexelor și documentelor aferente, rezervele și declarațiile Republicii Moldova la tratat efectuate la momentul semnării, ratificării, acceptării, aprobării sau aderării, actele normative referitoare la suspendarea, denunțarea sau stingerea tratatelor internaționale, ordinul ministrului afacerilor externe și integrării europene prin care se aduce la cunoștința publică data intrării în vigoare, a suspendării sau data stingerii tratatelor internaționale, se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova**, editat de Agenția Informațională de Stat "Moldpres", în limba de stat cu traducere în limba rusă și în alte limbi, conform legislației. În caz de necesitate, în Monitorul Oficial se publică și alte acte oficiale.*

Articolul 1 alin. (5).

Actele oficiale nominalizate la alin.(1), intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial sau la data indicată în text, cu excepția actelor menționate la art. 2. Actele oficiale ce intră în vigoare la data prevăzută în textul actului respectiv se publică în Monitorul Oficial în termen de 10 zile de la data adoptării. Avînd în vedere specificul pieței financiare nebankare, prevederea privind termenul limită de publicare din prezentul alineat nu se aplică actelor emise de către Comisia Națională a Pieței Financiare.

**Pornind de la cadrul legal reliefat supra, în motivarea obiecției de
neconstituționalitate a obiectului sesizării autorul acesteia aduce următoarele critici de
neconstituționalitate extrinseci, în special:**

obiectul sesizării – prevederile legale criticate au fost adoptate prin **lege organică**, însă autorul sesizării atrage atenția Înaltei Curți asupra faptului că, norma de drept regăsită la art. 72

alin. (3) din Constituția RM prevede în mod expres și exhaustiv domeniile ce urmează a fi reglementate prin asemenea categorie de legi.

Mai mult ca atât, nici LEGEA Nr. 780 din 27.12.2001 privind actele legislative nu stipulează respectivul domeniu ca fiind posibil a fi reglementat prin lege organică.

Și în această ordine de idei, autorul sesizării remarcă faptul că, de către Curtea Constituțională a Republicii Moldova în Hotărârea nr. 8 din 20.05.2013, Înalta Curte a menționat că legalitatea, ca principiu de bază al statului de drept, presupune conformitatea normei sau a actului juridic cu normele superioare, care stabilesc condițiile de procedură privind edictarea normelor juridice. Comportamentul legal vizează atât activitatea de legiferare a Parlamentului, cât și stabilirea normelor interne de organizare și funcționare, care au o conexiune directă cu procesul legiferării.

Astfel, autorul sesizării consideră că în lumina celor reliefate supra, a fost elucidat în mod absolut faptul că, sintagmele legale contestate, sunt imprecise, neclară și duce la dezvoltarea arbitrarului în acest exercițiu legal, la prima vedere simplu și evident, că aceste sintagme legale contestate nu pot trece de controlul impus prin prevederile art. 4 și 16, prin prizma art. 23 alin. (2), 26 din Constituția RM. Or, exigențele preeminenței dreptului presupun, *inter alia*, asigurarea legalității și a certitudinii juridice, **potrivit Raportului privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, § 41**. În acest sens, art. 23 alin. (2) din Constituția RM, implică adoptarea de către legiuitor a unor legi accesibile și previzibile.

Astfel, pentru ca legea să corespundă cerinței previzibilității, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitatea de exercitare a puterii discreționare a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legal urmărit, pentru a-i oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (*Sissanis v. România*, 25.01.2007, § 66; *Seychell v. Malta*, 28.08.2018, § 50-52). Or, o putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității (**HCC nr. 28 din 23.11.2015, § 61**).

Și în această ordine de idei, este de menționat că, potrivit prevederilor regăsite în Hotărârea CEDO din 13.12.2001 (cererea nr. 45701/99) cauza Mitropolia Basarabiei și Alții c. Moldovei, **Înalta Curte** reamintește în jurisprudența sa constantă conform căreia expresia „prevăzută de lege” **din articolele 8-11 ale Convenției** nu numai că cere ca măsura incriminată să aibă o bază în dreptul intern, dar vizează, de asemenea, și calitatea legii în cauză, care trebuie să fie suficient de accesibilă și previzibilă în ceea ce privește efectele ei, adică să fie enunțată cu destulă precizie, astfel încât să permită persoanei - în caz de necesitate, cu o consultare adecvată, să-și determine conduita sa (*Hotărârile Sunday Times v. Royaume Uni (nr. 1)*, 26 aprilie 1979, seria A nr. 30, p. 31 § 49, *Larissis et autres v. Grèce*, 24 februarie 1998, Recueil 1998-1, p. 378, § 40, *Hashman et Harrup v. Royaume-Uni [GC]*, nr. 25594/94, § 31, CEDH 1999 VIII, *Rota ru v. Roumanie [GC]*, nr. 28341/95, § 52, CEDH 2000-V).

Pentru a răspunde acestor exigențe dreptul intern trebuie să ofere o anumită protecție împotriva ingerințelor arbitrare ale autorităților publice în drepturile garantate de Convenție. Atunci când este vorba de chestiuni care aduc atingere drepturilor fundamentale, legea este contrară principiului preeminenței dreptului, acesta fiind unul din principiile fundamentale ale unei societăți democratice consacrat de Convenție, dacă marja de discreție prevăzută de lege oferă executivului împuterniciri largi. Legea trebuie să definească cu suficientă precizie scopul oricărei marje de discreție și modalitățile de exercitare a acesteia (*HTchaouch v. Bulgarie [GC]*, nr. 30985/96, § 84, CEDH 2000-XI).

Nivelul de precizie a legislației interne - care nu poate în nici un caz să prevadă toate ipotezele - depinde într-o măsură considerabilă de conținutul instrumentului în cauză, de domeniul

pe care-l reglementează și de numărul și statutul celor cărora li se adresează (Hotărârile *Hashman et Harrup* citată anterior, § 31 și *Groppera Radio AG et autres v. Suisse*, 28 martie 1990, seria A nr. 173, p. 26, § 68).

În lumina celor expuse autorul sesizării consideră necesar de a reitera că, Curtea Europeană a statuat cu valoare de principiu că noțiunea de „*bunuri*” din articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenția Europeană are o semnificație autonomă și nu se limitează numai la proprietatea unor bunuri corporale, astfel încât alte drepturi și interese care constituie active pot fi considerate „drepturi de proprietate”.

De asemenea, în sensul Convenției noțiunea de „*bunuri*” cuprinde atât bunurile mobile, bunurile imobile, alte drepturi reale, cât și „*speranța legitimă*” de a obține un avantaj patrimonial. Astfel, **potrivit jurisprudenței degajate de CtEDO, dreptul de a conduce mijloace de transport, a fost în mod constant considerată un „*bun*”** în sensul articolului 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană, în măsura în care oferă persoanelor vizate un drept asupra unui interes material și aceasta indiferent de faptul dacă actul este de natură administrativă (hotărârea *Bimer S.A. v. Moldova*), în acest mod, dreptul de a conduce mijloace de transport poate fi considerată un „*bun*” în sensului articolului 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană, atunci când punerea lui în valoare poate conduce la formarea unei activități, unui venit, unei clientele.

La caz, reieșind din raționamentele expuse supra, se deduce că dreptul pe care îl implică dreptul de a conduce mijloace de transport poate fi asimilat dreptului de proprietate, consacrat de articolul 46 din Constituția RM și articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană.

Iar, **deposedarea de dreptul de a conduce mijloace de transport, în lipsa unui proces echitabil, conform rigorilor art. 6 din CEDO, nu constituie altceva decât o ingerință în dreptul de proprietate al inculpatului Svârnei Andrei**, circumstanțe în care sintagmele criticate aduc atingeri și garanțiilor consfințite în art. 1 alin. (3), art. 9 alin. (3), art. 16, art. 23 alin. (2), art. 26, art. 28, art. 43 alin. (1), art. 46 alin. (1), art. 54 alin. (1), art. 126 alin. (1) din CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA.

Prin Declarația cu privire la starea justiției în Republica Moldova și la acțiunile necesare îmbunătățirii situației în domeniul justiției, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 53-XVIII din 30 octombrie 2009, Parlamentul a constatat cu îngrijorare că justiția în Republica Moldova este grav afectată de corupție.

Și la acest capitol, autorul sesizării va face referire și la Legea Nr. 231 din 25.11.2011 privind aprobarea Strategiei de reformare a sectorului justiției din 2011-2016, potrivit căreia: „Obiectivele specifice ale Strategiei sunt următoarele: promovarea și implementarea principiului toleranței zero pentru manifestările de corupție în sectorul justiției”.

Astfel, autorul sesizării consideră extrem de necesar ca Înalta Curte să se expună asupra criticilor regăsite în prezenta sesizare și să aducă lumină asupra caracterului imperativ al normelor de drept criticate, încălcând garanțiile consfințite în art. 1 alin. (3), art. 9 alin. (3), art. 16, art. 23 alin. (2), art. 26, art. 28, art. 43 alin. (1), art. 46 alin. (1), art. 54 alin. (1), art. 126 alin. (1) din CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA. Or, exigențele statului de drept presupun, inter alia, asigurarea legalității și a certitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, § 41).

În aceeași ordine de idei, CtEDO a menționat că, deși certitudinea este dezirabilă, aceasta ar putea antrena o rigiditate excesivă (Del Rio Prada v. Spania [MC], 21 octombrie 2013, §§ 92, 93). Nevoia de a evita rigiditatea excesivă și de a ține pasul cu circumstanțele schimbătoare presupune exprimarea unor legi în termeni care sunt, într-o mai mare sau mai mică măsură, vagi, iar interpretarea și aplicarea unor asemenea reglementări depinde de practică (Kokkinakis v. Greece, 25 mai 1993, § 40). Pe de altă parte, utilizarea unor concepte și a unor criterii prea vagi în interpretarea unei prevederi legislative conduce la incompatibilitatea acesteia cu cerințele clarității și previzibilității, în privința efectelor sale (Liivik v. Estonia, 25 iunie 2009, §§ 96-104).

De asemenea, pentru ca legea să îndeplinească cerința de previzibilitate, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit (Sissanis v. România, 25 ianuarie 2007, § 66). O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității. Aceeași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești (HCC nr. 28 din 23 noiembrie 2015, § 61).

În altă ordine de idei, autorul sesizării consideră necesar de a remarca că, potrivit HCC nr. 2 din 30.01.2018 § 45, legea trebuie să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține și să evite paralelismele legislative, care generează incertitudine și insecuritate juridică.

CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

Onorată Curte!

Autorul sesizării consideră că sunt întrunite în mod absolut condițiile, menționate în HCC nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. (a) și (g) din Constituția Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 12¹ alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

Obiectul sesizării privind excepția de neconstituționalitate intră în categoria actelor cuprinse la art. 135 alin. (1) lit. (a) din Constituția RM, inculpatul Svârnei Andrei este în drept să ridice excepția de neconstituționalitate în fața Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, pentru sesizarea Curții Constituționale a RM, în scopul expunerii referitor la verificarea neconstituționalității Obiectului sesizării indicat în punctul (C), regăsit supra, al prezentei cereri.

Prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, în condițiile în care cererea de chemare în judecată este primită spre examinare, iar, o hotărâre anterioară adoptată de către Curtea Constituțională a RM avînd ca obiect prevederile legale contestate nu există.

Sesizării privind excepția de neconstituționalitate este ridicată de partea în proces.

În consecință autorul sesizării respectuos solicită Curții Constituționale să verifice constituționalitatea a următoarelor sintagme, în special:

1) art. 264¹ din Codul penal al RM, *Conducerea mijlocului de transport de către o persoană care are o concentrație de alcool în sânge ce depășește 0,7 g/l sau de vapori de alcool în aerul expirat ce depășește 0,35 mg/l ori care se află în stare de ebrietate produsă de substanțe stupefiante și/sau de alte substanțe cu efecte similare se pedepsește cu amendă în mărime de la 1500 la 2500 de unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 3 ani, în ambele cazuri cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport*, prin prisma corespunderii cu art. 1, art. 9, art. 16, art. 23, art. 28, art. 43, art. 46, art. 54, art. 126 din CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA;

2) art. 447 alin. (1 și 2) din Codul de procedură penală al RM, *Recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces. Instanța de recurs fixează data examinării și dispune să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței*, prin prisma corespunderii cu art. 1, art. 9, art. 16, art. 23, art. 28, art. 43, art. 46, art. 54, art. 126 din CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA, **declarându-le neconstituționale.**

F. Documente relevante, nu sunt anexate.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării⁶

Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Locul Republica Moldova, m. Chișinău
Data 04.02.2026

Cu profund respect,

**Avocatul Chisilița Corneliu,
din cadrul CA „Corneliu Chisilița”
în interesele inculpatului
Svârnei Andrei**

Digitally signed by Chisilița Corneliu
Date: 2026.02.05 07:48:23 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova
MOLDOVA EUROPEANĂ

ÎNCHEIERE

5 februarie 2026

mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții de Apel Centru, în componența:

Președintele ședinței de judecată, judecător
Judecători

Bulhac Ion
Pîslariuc Vitalie și Mămăligă Natalia

examinând, *fără participarea părților*, în ordine de recurs, cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate înaintată de avocatul Chisilița Corneliu, în interesele inculpatului Svârnei Andrei, în cauza penală de învinuire a lui,-

Svârnei Andrei Ilie, născut la IDNP
originar și domiciliat în mun. Chișinău,
str. Renașterii Naționale, nr. 6, ap. 183, cetățean al
Republicii Moldova, căsătorit, un copii la întreținere,
neangajat în câmpul muncii, cu studii superioare, fără
grade de invaliditate, fără titluri speciale, grade de
calificare și distincții de stat, nu se află la evidența
psihiatrică și narcologică, fără antecedente penale,

în comiterea infracțiunii prevăzute de articolul 264¹ alin. (1) din Codul penal.

A C O N S T A T A T:

Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 14 august 2025 a fost recunoscut vinovat Svârnei Andrei Ilie în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (1) din Codul penal, condamnat și stabilită o pedeapsă cu muncă neremunerată în folosul comunității în mărime de 210 (două sute zece) ore, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

Termenul de executare a pedepsei în privința lui Svârnei Andrei se va calcula din momentul rămânerii definitive a prezentei sentințe.

În temeiul art. 67 alin. (2²) din Codul penal, Svârnei Andrei va semna un angajament prin care se obligă să se prezinte, în termen de 5 (cinci) zile de la momentul rămânerii definitive a hotărârii judecătorești, la organul de probațiune în a cărui rază teritorială își are domiciliul.

S-a informat Svârnei Andrei că în baza art. 67 alin. (3) din Codul penal, în caz de eschivare cu rea-voință de la munca neremunerată în folosul comunității, pedeapsa se înlocuiește cu închisoare, calculându-se o zi de închisoare pentru 4 (patru) ore de muncă neremunerată în folosul comunității, iar în acest caz, termenul închisorii poate fi mai mic de 3 (trei) luni.

Controlul asupra comportării și executării de către Svârnei Andrei a pedepsei stabilite prin prezenta sentință, s-a pus în obligația organului de probațiune din raza teritorială a domiciliului acestuia.

Până la data când sentința va deveni definitivă, s-a aplicat în privința lui Svârnei Andrei măsura preventivă – obligarea de a nu părăsi țara, pentru asigurarea punerii în executare a pedepsei.

Permisul de conducere cu nr. _____, eliberat pe numele lui Svârnei Andrei și care se păstrează la acesta, de remis Agenției Servicii Publice pentru anularea acestuia de către organul care va asigura executarea pedepsei, în termen de 10 (zece) zile din momentul rămânerii definitive a sentinței.

Mijloacele materiale de probă: a) secvențele video înregistrate de către agenții INSP; b) tichetul Drager emis în urma efectuării testării lui Svârnei Andrei; c) Procesul-verbal al examinării medicale de constatare a faptului de consumare a alcoolului stării de ebrietate și naturii ei nr. 23 din 28 februarie 2024, care se dețin la dosarul penal, urmează să rămână la materialele cauzei penale pe toată perioada păstrării sale.

Pentru a se pronunța instanța de fond a constatat că, inculpatul Svârnei Andrei, la 28 februarie 2024, aproximativ ora 07:50 min., având scopul conducerii mijlocului de transport în stare de ebrietate, posedând 2 permis de conducere a mijloacelor de transport, intenționat, încălcând prevederile Regulamentului circulației rutiere pct. 14 lit. a) aprobat prin hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 357 din 13.05.2009, conform cărora conducătorului de vehicul îi este interzis să conducă vehiculul în stare de ebrietate, sub influența drogurilor sau altor substanțe contraindicate, sub influența preparatelor medicamentoase care provoacă reducerea reacției, fiind bolnav, traumatizat sau într-o stare avansată de oboseală de natură să-i afecteze capacitatea de conducere, fiind în stare de ebrietate, conducea automobilul de model Skoda Superb cu n/î _____, pe str.Grădina Botanica, mun. Chișinău, unde a fost stopat de către colaboratorii INSP.

Fiind suspectat în conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică, Svârnei Andrei a fost supus testării alcooscopice cu alcooltestul Drager 6820, stabilindu-se că la 28.02.2024 ora 07:55, acesta este în stare de ebrietate alcoolică grad avansat, în aerul expirat concentrația vaporilor de alcool fiind 0,67 mg/l, fapt confirmat prin testul nr. 73 eliberat de aparatul Drager.

Inclusiv, Svârnei Andrei a fost condus la Dispensarul Republican de Narcologie și fiind examinat, s-a stabilit că la 28.02.2024 ora 08:25, acesta este în stare de ebrietate alcoolică grad avansat, în aerul expirat concentrația vaporilor de alcool fiind 0,70 mg/l, concentrația de alcool în sânge constituie - 1,65 g/l, fapt confirmat prin procesul-verbal nr. 23 din 28.02.2024 al examinării medicale de constatare a faptului de consumare a alcoolului, stării de ebrietate și naturii ei.

Conform prevederilor art. 134¹² din Codul Penal și hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 296 din 16.04.2009, „cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de testare alcooscopică și examinare medicală pentru stabilirea stării de ebrietate și naturii ei”, starea lui Svârnei Andrei, se califică ca stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat.

Astfel, Svârnei Andrei, prin acțiunile sale intenționate a săvârșit infracțiunea prevăzută la art. 264¹ alin. (1) din Codul penal, și anume conducerea mijlocului de transport de către o persoană care se afla în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat.

Nefiind de acord cu sentința nominalizată, la 29 august 2025, avocatul Chisilița Corneliu în interesele inculpatului Svârnei Andrei, a declarat recurs, solicitând admiterea recursului, casarea totală a sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, din 14 august 2025, cu pronunțarea unei hotărâri prin care Svârnei Andrei Ilie învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (1) din Codul penal, să fie achitat.

La 5 februarie 2026, avocatul Chisilița Corneliu în interesele lui Svârnei Andrei, a înaintat cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor:

-art. 264¹ din Codul penal, „Conducerea mijlocului de transport de către o persoană care are o concentrație de alcool în sânge ce depășește 0,7 g/l sau de vapori de alcool în aerul expirat ce depășește 0,35 mg/l ori care se află în stare de ebrietate produsă de substanțe stupefiante și/sau de alte substanțe cu efecte similare se pedepsește cu amendă în mărime de la 1500 la 2500 de unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 3 ani, în ambele cazuri cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport” prin prisma corespunderii cu art. 1, art. 9, art. 16, art. 23, art.28, art. 43, art, 46, art, 54, art. 126 din Constituția Republicii Moldova;

- art. 447 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală, „Recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces. Instanța de recurs fixează data examinării și dispune să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței”, prin prisma corespunderii cu art. 1, art. 9, art. 16, art.23, art. 28, art. 43, art. 46, art. 54, art. 126 din Constituția Republicii Moldova.

Sesizarea este depusă la Curtea de Apel Centru, pentru a fi expediată spre examinare Curții Constituționale, în conformitate cu prevederile art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova.

În motivarea cererii a indicat că prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, în condițiile în care cererea de recurs este primită spre examinare, iar, o hotărâre anterioară adoptată de către Curtea Constituțională a RM, având ca obiect prevederile legale contestate nu există.

Consideră că, obiectului sesizării, art. 264¹ din Codul penal și art. 447 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală, nu respectă standardul previzibilității legii, precum și reflectă încălcarea principiului proporționalității și sînt contrare art. 1 alin. (3), art. 9 alin. (3), art. 16, art. 23 alin. (2), art. 26, art. 28, art. 43 alin. (1), art. 46 alin. (1), art. 54 alin. (1), art. 126 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova. Or, prin prizma prevederilor hotărârii Curții Constituționale a RM cu nr. 2 din 20.01.2015. „Legea trebuie interpretată în sensul producerii efectelor ei și nu în sensul neaplicării ei”.

Relevă că toate criteriile de admisibilitate sunt întrunite, astfel, obiectul excepției de neconstituționalitate face parte din categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit. a) din Constituție, excepția este ridicată de către recurent, care este parte a prezentului litigiu, iar prevederile contestate sunt aplicabile cauzei. Totodată, menționează că, înaintarea unei asemenea cereri constituie o prerogativă a părții din proces.

Examinând materialele cauzei, analizând solicitarea formulată, Colegiul Penal consideră necesar de a admite sesizarea privind ridicare a excepției de neconstituționalitate înaintată de către avocatul Chisilița Corneliu în interesele inculpatului Svârnei Andrei, din următoarele considerente.

În temeiul prevederilor art. 4 alin. (1) Constituția Republicii Moldova, dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

Conform art. 342 Cod de procedură penală, toate chestiunile care apar în timpul judecării cauzei se soluționează prin încheiere a instanței de judecată. Încheierile privind măsurile preventive, de ocrotire și asigurătorii, recuzările, declinarea de competență, strămutarea cauzei, dispunerea expertizei, precum și încheierile interlocutorii, se adoptă sub formă de documente aparte și se semnează de judecător sau, după caz, de toți judecătorii din completul de judecată. Încheierile instanței asupra celorlalte chestiuni se includ în procesul-verbal al ședinței de judecată. Încheierile date pe parcursul judecării cauzei se pronunță public.

În aceeași ordine de idei, Colegiul Penal reține că în conformitate cu prevederile art.7 alin.(2) Cod de procedură penală, dacă există neconcordanțe între prevederile tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și prevederile prezentului cod, prioritate au reglementările internaționale.

În temeiul aliniatului (3) al aceleiași norme, în cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.

Iar, în baza alin.(3¹) al normei menționate, la ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Conform prevederilor art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Instanța de recurs remarcă că, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit.a) din Constituția Republicii Moldova, articolului 4 alin. (1) lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolului 4 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale, rezolvarea excepțiilor de neconstituționalitate a actelor normative ține de competența Curții Constituționale.

În acest context, Curtea Constituțională, prin hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016, a relevat că „[§82] judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate. Totodată, Curtea reține că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.”

Aderent, sub aspectul verificării întrunirii condițiilor stabilite de Curtea Constituțională prin hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016, instanța de recurs menționează că norma de drept vizată de către avocatul Chisilița Corneliu în interesele inculpatului Svârnei Andrei constituie obiect al controlului de constituționalitate, fiind inclus în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție.

De asemenea, ridicarea excepției de neconstituționalitate a fost solicitată de către avocatul Chisilița Corneliu în interesele inculpatului Svârnei Andrei, totodată necâtînd la faptul că prevederile au fost supuse anterior controlului constituțional, examinarea Curții Constituționale s-a realizat însă din perspectiva altor critici de neconstituționalitate.

Din cele expuse, ținând cont că norma de drept solicitată a fi supus controlului de constituționalitate urmează a fi aplicată la soluționarea cauzei deduse judecății, având în vedere că judecătorul nu trebuie să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, instanța de recurs admite solicitarea avocatului Chisilița Corneliu în interesele inculpatului Svârnei Andrei, și ridică excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 264¹ din Codul penal, „Conducerea mijlocului de transport de către o persoană care are o concentrație de alcool în sânge ce depășește 0,7 g/l sau de vapori de alcool în aerul expirat ce depășește 0,35 mg/l ori care se află în stare de ebrietate produsă de substanțe stupefiante și/sau de alte substanțe cu efecte similare se pedepsește cu amendă în mărime de la 1500 la 2500 de unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 3 ani, în ambele cazuri cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport” și art. 447 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală, „Recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces. Instanța de recurs fixează data examinării și dispune să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței”.

În baza celor expuse supra, în conformitate cu prevederile art. 7, art. 342 Cod de procedură penală, Colegiul Penal al Curții de Apel Centru,

DISPUNE:

Se ridică excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 264¹ din Codul penal, „Conducerea mijlocului de transport de către o persoană care are o concentrație de alcool în sânge ce depășește 0,7 g/l sau de vapori de alcool în aerul expirat ce depășește 0,35 mg/l ori care se află în stare de ebrietate produsă de substanțe stupefiante și/sau de alte substanțe cu efecte similare se pedepsește cu amendă în mărime de la 1500 la 2500 de unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 3 ani, în ambele cazuri cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport” și art. 447 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală, „Recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces. Instanța de recurs fixează data examinării și dispune să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței”.

Se remite Curții Constituționale prezenta Încheiere, Sesizarea, copia cererii de recurs, pentru a fi examinată conform competenței.

Încheierea nu este susceptibilă de a fi atacată.

Președintele ședinței, judecător

Bulhac Ion

Judecător

Pîslariuc Vitalie

Judecător

Mămăligă Natalia

Copia corespunde originalului, judecător

Mămăligă Natalia

